

Barnet behöver freden som blomman behöver ljuset

Vi kvinnor

Årg. 4

Juni 1952

Nr. 5

VÄDJAN

från Världskonferensen i Wien till försvar för barnen

Män och kvinnor i hela världen!

Vi delegater representerande miljoner kvinnor och män, komna från 64 länder, av skilda raser, språk, politisk uppfattning och religiös tro och levande i länder med olika social och politisk regim, har mötts i Wien i en för mänskligheten djupt allvarlig stund till en internationell konferens till försvar för barnen.

Broderligt förenade i samma djupa kärlek till barnen har vi diskuterat problem som rör deras liv, deras uppfostran och hälsa.

Under fem dagar har vi haft framför oss ansikten av barn från hela jorden — lyckliga barn och lidande barn, leende och bönfällande ögon. Vi bävar för de faror och lidanden som hotar dem.

I våra hjärtan innesluter vi alla barn, svarta, vita och gula. Vi säger dem att vi mer än någonsin önskar att de skall få leva och växa, att de i fred och trygghet fritt skall få utveckla sina unga krafter.

Fäder och mödrar på hela jorden, lyssna till detta: Tiotals miljoner barn, mänsklighetens dyrbaraste egendom, är i dag utlämnade åt hunger, okunnighet, fruktan och död.

Tusentals föräldrar i Japan och Syrien tvingas av fattigdom att sälja sina barn. I länder som Indien och Egypten, utomordentligt rika på bomull, har barnen inga kläder; i många länder tvingas barnen i trots av skyddslagar att från spädate år med eget arbete förtjäna sitt fattiga uppehälle. De praktfulla mattor som i Iran förfärdigas för världens rika är vävda av tusentals svältande barn.

Miljoner barn är utan bröd, utan hem och utan omvårdnad och detta i länder med oerhörda naturtillgångar: i hela Afrika och en stor del av Asien och Sydamerika. Mer än hälften av dessa barn dör före 2—3 års åldern, innan de ännu hunnit fatta vad det är att leva.

Andra framlever sitt liv i okunnighet. År 1952 kan halva mänskligheten varken läsa eller skriva.

Till dessa lidanden måste läggas den växande nöden bland många grupper av barn i Europa och Amerika.

I USA lever enligt statistiken var fjärde familj i osunda bostäder.

I Frankrike, England och Norge stiger levnadskostnaderna oavbrutet. I Italien lever fyra miljoner människor i grottor och slumområden.

Krigsförberedelserna och stegringen av den militära budgeten leder till ökad fattigdom i alla dessa länder.

Och medan tusentals oskyldiga barn höjer sina klagorop från fängelser och koncentrationsläger i Spanien och Grekland dödar redan kriget obarmhärtigt barnen i Korea, Viet Nam och Malacka.

Vi har förfärade lyssnat till de fruktansvärda anklagelser som av våra delegerade från Kina och Korea framlagts mot amerikanska trupper, anklagelser att dessa trupper under FN:s fana använder bakteriologiska vapen mot de koreanska och kinesiska folken. Vi erinrade oss det faktum att den amerikanska regeringen aldrig ratificerat den Internationella Genèvekon-

ventionen av 1925 mot det bakteriologiska kriget och att amerikanska auktoriteter öppet medgivit att de använt ansehliga summor på att utveckla detta vapen.

De kinesiska och koreanska barnens fruktansvärda öde kan i morgon drabba våra barn, edra barn, män och kvinnor som läser eller lyssnar till detta budskap, om inte hela mänskligheten förenar sig för att hindra att vår tids historia skall skrivas med våra barns blod.

Jorden har tillräckliga resurser för att alla barn i världen skall få tillräcklig föda. Med hjälp av vetenskap och teknik är vi i stånd att bygga upp en lycklig värld för våra barn, nu och i framtiden. Det finns länder som tungt drabbats av världskriget och där likväl barnen lever ett lyckligt liv och växer upp i förtröstan på framtiden.

Alla nationer kan från och med nu ålägga sig att gottgöra sina allvarligaste misstag, att göra slut på det som mest av allt är en skam för mänskligheten.

Från den internationella konferensen till försvar för barnen riktar vi en trängande vädjan till fäder och mödrar i hela världen, till lärare, läkare, konstnärer, vetenskapsmän, till alla organisationer som ägnar sig åt att arbeta för barnen.

Män och kvinnor av god vilja!

Låt oss med förenade ansträngningar ägna alla våra krafter åt att tillförsäkra alla barn i världen rätten till liv, rätten till hälsa och rätten till intellektuell och moralisk utveckling!

Låt oss uppnå av våra regeringar att de garanterar dessa rättigheter, att skyddslagar för barn överallt utfärdas och att redan befintliga lagar tillämpas.

Låt oss kräva att en väsentlig del av budgeten skall anslås för barnens sociala och kulturella behov i stället för att gå till upprustningen.

förhärskande av våld, rasförföljelse och krig som före-

Låt oss offentligt ta avstånd ifrån och fördöma det kommer i vissa publikationer för barn liksom i bio- och radioprogram.

Låt oss för våra barns räddning använda alla våra krafter för att återställa och bevara freden i världen.

Låt oss öva påtryckning på våra regeringar för att få slut på de krig som dödar barnen i Korea, Viet Nam och Malacka.

Låt oss göra vårt inflytande gällande i FN:s nedrustningskommission så att den förkrossande rustningsbördan minskas till förmån för våra barn.

Låt oss fordra att ett så ohyggligt brott som massmord på barn med atomvapen, kemiska och bakteriologiska vapen fördömes och förbjudes.

Låt oss fordra att alla länder ratificerar Genèvekonventionen som förbjuder användandet av bakteriologiska vapen.

Låt oss erkänna de koloniala folkens rätt att frigöra sig från det förtryck som håller dem nere och offrar deras barn.

Folk i hela världen, låt oss stärka banden av broderligt samarbete mellan oss för att rädda våra barn.

Alla barn är våra barn

Barnet som sover tryggt i sin säng, barnet som vaknar till varje ny dag med tusen nya frågor till mor och far, tusen nya upptäckter att göra, barnet med klar ogrumlad blick, med små sorger som blir så stora, och små glädjeämnen som också blir så stora — barnet är livets förnyelse för oss, en länk från det gångna till det kommande i generationernas långa kedja. Barnet som vår kärlek skapat och som ger oss en ny ömhets rikedom, en varm lugn närhet till det heliga livets innersta källa — hur skall vi kunna skydda barnet, ditt, mitt, alla barn — mot den fara som hotar dem i dag, kriget som obönhörligt skall döda, bränna, stympa våra barn, släcka ljuset i deras ögon, jaga dem i eld och skräck — om vi låter det komma?

I dag kan ingen av oss ensam skydda sitt barn, bara om vi tillsammans kämpar för alla kan vi avvända hotet, hindra kriget. Aldrig har vi så häftigt som i dag förstått att vi är maktlösa var och en för sig, men att alla mödrar, alla kvinnor tillsammans, starka och ut hålliga genom sin kärlek och sina drömmar om barnets framtid, kan försvara barnets första och enklaste rätt, rätten till liv, och förhindra att "vår tids historia skall skrivas med våra barns blod".

Alltför många vägrar ännu hos oss att göra klart för sig det faktum att det som i dag är krig i till synes oändligt avlägsna länder i morgon kan vara kriget i våra delar av världen. I Korea provas redan nya ohyggliga vapen för massutrotning av människor, i Viet-Nam dödar kriget inte bara vietnamitiska barn utan också de unga sönerna till franska mödrar, i tusen och åter tusental. Det finns barn i vår tid som begår självmord, små barn med gamla ögon som sett för mycket lidande för att orka med en ny dag — i de grekiska fångelserna och lägren. En spansk kvinna som fött sitt barn i fångelse och sett det växa upp där innanför murarna skriver när hon efter många år frigavs: "För mitt barn är detta liv i frihet en ständig skräck — varje gång han träffar på någon av dessa vanliga enkla saker eller företeelser som hör det normala fria livet till men som han aldrig gjort bekantskap med, grips han av skräck, darrar som ett löv i

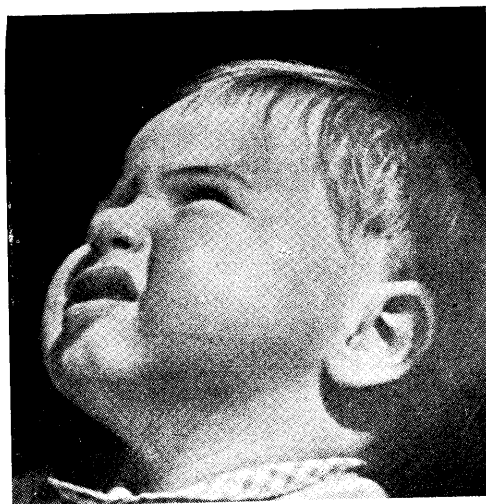
Låt oss bilda nationalkommittéer i våra länder och mångdubbla de lokala kommittéerna för barnens försvar.

I varje by, i varje fabrik, i varje stad vill vi göra den 1 juni, den Internationella Barnens dag, till en mäktig manifestation för fred, för förtroende, för broderskap mellan jordens alla folk.

Män och kvinnor i hela världen, lyssna till vår vädjan!

Det beror på oss om våra söner och döttrar skall få leva, om våra barn och våra barnbarn skall bli lyckliga.

Freden och barndomens lycka är oskiljaktiga.

Förlåt

av Ruth Stephan

*Barn lilla i min famn
snöflinga oskuldsvit
förlåt oss! I ditt namn
åt våldet vi har vikt
vårt hjärta. O, min lilla,
förlåt oss krigets villa!*

Övers. av G.T.

min famn och ber mej 'mamma, låt oss gå tillbaka till fångelset...'"

Hur ska vi kunna skydda våra egna om vi inte tillsammans kämpar för att göra slut på de förbrytelser som under kriget och krigsförberedelserna begås mot barnen till kvinnorna i andra länder — om vi inte för enar vår kraft och vilja med alla dem i hela världen som kräver slut på kriget, förbud mot massutrotningsvapnen, slutandet av en fredspakt?

Den Internationella konferensen till barnens försvar uppmanade oss att överallt fira 1 juni som Internationella Barnens dag. Låt oss göra denna dag till en fest för småttingarna och till ett bevis för vår solidaritet med de kämpande och lidande kvinnorna världen över, med alla fredens krafter.

Många SKV-avdelningar har redan firat denna Barnens Dag en gång, i år måste det bli ännu flera. Vi kan göra enkla saft- och bullkalas i det gröna, vi kan ordna utflykter, filmföreställningar, barnen kan själva vara med och dansa eller sjunga. Och vid dessa fester skall vi kunna nå nya kvinnor med budskapet från Wienkonferensen, visa dem att en mäktig rörelse i världen för barnens försvar behöver också deras stöd, för att vi alla tillsammans skall kunna skapa den värld alla barn har rätt till: en värld i fred, en morgondag i glädje.

Margit Lindström.

Tänk en gång till på barnen och freden

Detta nummer kommer 1 juni, den Internationella Barnens dag. Det är ett nummer som inte är skrivet för barn, utan om barn. Vi behöver också tidningar för barn, med goda sagor, serier och roliga artiklar om teknikens under. Och vi hoppas att sådana tidningar skall komma. Men kanske ännu mer behöver vi klargöra för oss vuxna vad barndomen betyder för barnet, och hur den färdiga människan är en produkt märkt och formad av barndomsintrycken och av sina uppfostrare. Vi har i denna tidning tagit sikte på fredens grundbetydelse för barnet, för hela världens barn. Vi upphör aldrig att påpeka krigets fruktansvärda faror och fasor för barnen, den fysiska och psykiska skadegörelsen på framtidens människomaterial. Fred är nödvändig för det uppväxande släktet.

Vi arbetar alltså efter vår förmåga på att skapa en fredsoption, som skall hindra kriget, hejda rustningarna, öka välståndet, ge barnen bättre utrymmen i hem, daghem, sjukhus, skolor och högstskolor. Med ett ord, ge dem betingelserna för ett lyckligt och nyttigt mänskligt liv.

General MacArthur har sagt: *"I dag är krig ett misstag till själva sitt väsen. De två sista krigen har visat det. — De breda lagren av världens folk är långt före sina ledare, tror jag, när det gäller dessa saker. Jag tror att det är de breda lagrens opposition mot kriget som ger det största hopp om att det inte skall bli krig!"*

Dessa ord står som motto på en märklig bok som kommit ut i Norge: *"Tenk en gang til."* Den är skriven av sju norska vetenskapsmän, alla nära anslutna till socialvetenskaperna, och den diskuterar öppet frågor om krig och fred. Mitt i atlantpaktens Norge vågar man förorda fred och avrustning såsom det enda förnuftiga medlet att rädda världen från en fruktansvärd katastrof.

Professor Gutorm Gjessing, som vi tidigare refererat i Vi Kvinnor, är en av de sju författarna. Han påpekar att Krapotkins "lag om ömsesidig hjälp" är viktigare och riktigare än "individernas kamp" — det som gjort utveckling möjlig är den ömsesidiga hjälpen, inte kampen. Det finns bara en människoras: — vita och färgade är varianter av samma enhet. Men varje grupp och nation har sina egna ideal och fördomar, som de anser vara de enda rätta — och nu har vi kommit fram till att Öst och Väst vill påtvinga varandra sina ideal. Med våld. Vi måste lära oss själva och våra barn att andras ideal kan vara lika värdefulla som våra egna — och passa dem bättre... Ett tredje världskrig hjälper ingen. *"Två världskrig har redan slitit hjärtat ur världens kultur"*, citerar han Churchill.

Samma tanke på tolerans och försoning möter oss i Christian Bays artikel om Demokratiens idéer. Öst och väst har samma mål — enligt en UNESCO-undersökning, där flera hundra filosofer och socialvetenskapsmän redogjorde för sin syn på "demokrati". Ingen ha-

de något emot Lenins ideal: "Vi sätter som slutmål att avskaffa staten, d. v. s. allt organiserat och systematiskt våld."

Bay hävdar ivrigt att man inte får försvara demokratin med diktatoriska vapen. Varför är inte "västerns fria folk" lika entusiastiska för sin livsform som kommunisterna? frågar han. Dessas hängivenhet för sin lära och sitt sätt att leva uppväger delvis deras underlägsenhet i rustningar och råvarutillgångar. (Det är ett faktum, trots propaganda i motsatt riktning, att USA rustar mer och hastigare än Sovjet: år 1950—51 rustade Sovjet för 50 miljarder kronor och USA för 160 miljarder. Och enligt New York Times har USA, Kanada och Västeuropa tillsammans 4,5 gånger större stålproduktion, tre gånger större kolproduktion och fem gånger större elektricitetsproduktion än Sovjetunionen.)

Istället för att fortsätta den mördande rustningen, kunde man överväga att slå in på en annan väg. En radikalt annan väg. Arild Haaland framställer ett förslag: allt norskt militärväsen slopas, med vissa mindre undantag. De överblivna summorna används till vetenskap, folkkupplysning, fostran till passivt motstånd, höjning av levnadsstandarden och försvagande av aggressiva tendenser. En tredjedel av medlen används till gåvor åt ekonomiskt svagare länder i Europa och Asien.

Samma tanke diskuterar Harald Ofstad. Upprustning har antagits utan saklig diskussion — man har aldrig övervägt en annan väg. Han påpekar vilka enorma lidanden man drar över sitt lands befolkning genom ett starkt försvar: — ett utdraget krigstillstånd, som kanske leder till nederlag trots alla ansträngningar. Och även om man vinner? Massor av döda, materiella förluster, fattigdom och kaos för årtionden framåt. Han rekommenderar istället Tolstojs och Gandhis väg: det passiva motståndet.

Professor Arne Næss skildrar i sin artikel "Mer saktelighet i Öst—Västdebatterna!" ideologiernas roll i det kalla kriget. Med ideologi menas här åsikterna om de mål man siktar till och de vägar eller medel man vill bruka för att nå målet. Dessa ideologier samlar och håller ihop grupper med gemensamma intressen men högst varierande kunskapsnivå. Ideologierna samlar också in många som inte har samma intressen som huvudgruppen. Genom reklam och propaganda. Olikheter mellan parterna (i detta nu Öst och Väst) framhäves och överdrives, opartiska skildringar undertrycks. Försök att framhäva fakta som går emot den enkelriktade propagandan, stämplas som förrädiska utslag av farlig svaghet och eller naivitet. Synnerligen "viktigt" är att beskriva motpartens låga moral, så att känslor av avsky kan väckas. Ju starkare känslor, desto mindre eftertanke. Viktigt är också att framställa "oss" som vänliga och upplysta, medan "de andra" är ondsinta och okunniga.

De yttersta tiderna

Sveriges statsminister har varit i Amerika och invigt ett museum någonstans. På hemvägen hälsade han på hos Truman och Acheson. Återkommen till Stockholm uttryckte han sin stora beundran för USA:s ofantliga styrka.

Ja! Amerika är ett stort land och har under några år kunnat föra krig mot ett litet land som Nord-Korea. Det har t. o. m. skett under FN:s flagga och i dess namn. USA har, säges det, utomordentliga vapen, både atomvapen och bakteriologisk utrustning.

Sverige är ett litet land. Det finns inga planer för oss att tävla med det stora Amerika i avseende på vapenmakt. Vi har inga fiender! Intet land som vi med fördel kan angripa! Men i "försvarets" namn vill man visa, vad man kan. Och så har det beslutats, att vi istället skall angripa vårt eget land. En s. k. napalmbomb skall "provas" i Lappland — kanske i höst. Napalmbomben är en explosiv brandbomb, fylld med något slags bensingelé, som vid antändning bränner upp och föröder allt där den träffar och förbrukar allt syre i omgivningen, så att de, som ej blir uppbrända, kvävas ihjäl. Det är ett av de mest fruktansvärda vapen, som brukas mot Korea.

Är det napalmbomben, som skall sprida hjältegloria över 1900-talets Sverige, allt under det att fredsarbetet förhånas. Hur länge skall svenska folket stillatigande godtaga utvecklingen i form av att åstadkomma lidande och död? Man påminner sig "Upplysningstidens" Sverige, då Johan Henrik Kellgren skrev orden: "Man äger ej snille för det man är galen."

Elisabeth Tamm.

Resultatet av denna "reklam" visar sig däri att det blir allt svårare för oppositionen att komma till tals i tidningar och böcker. Den kulturella kontakten mellan Öst och Väst inskränkes (de personer som vill uppehålla den misstänkliggöres) och fördomarna växer. Så småningom har man berett sinnena för att i fruktan öka "försvaret". Det blir krig, hatet driver till omänsklighet mot "fienden". Hämd och vedergällning går under namn av "försvar för demokratin", "rättfärdighetens krav" o. s. v. Efter kriget står fördomarna kvar och en förträngd känslomässig inställning.

Mot detta föreslår förf. att ideologierna granskas vetenskapligt och att humana åskådningar hålls vid liv, att man framhäver de gemensamma i alla parter målsättning, och att man uppfostrar människor att bruka sitt förnuft till självkritik. Vi kan inte nu som under medeltiden gå till strid under fältropet "Gud vill det!"

Denna bok är en handling i fredens tjänst.

G. T.

Barn från Örebro med SKV:s ordförande

Signe Fredholm:

Till försvar för barnen

Internationell konferens i Wien 12—16 april 1952

Vi vill försvara våra barns framtid. Vi vill att de skall kunna leva i trygghet, att vårt arbete skall bidra till att göra dem friskare, lyckligare, bättre än vi själva. Vi vill att vår dagliga strävan skall omsättas i positiva värden för deras bästa inte i förstörelseredskap som äventyrar allas våra liv och hotar att dra ned omätligt lidande över vår jord, som kunde vara trygg och lycklig. — Det var konferensens djupa underton och från fondväggen ovanför presidiet blickade tre ansikten ned på oss: barnet med vitt, barnet med svart och barnet med gult skinn — alla lika älskliga, lika präglade av barnomens spontana glädje och förtroendefullhet.

Det var ingen politisk konferens som samlats i Wien utan i hög grad en arbetssamvaro mellan människor från alla delar av världen, som i sitt yrkesliv stod i nära kontakt med barn. Den största gruppen var lärare — av alla kategorier från professorn till barnträdgårdslärarinnan — så kom läkare och socialarbetare, husmödrar utan annat yrke bildade en särskild grupp. Också jurister, psykologer, författare, konstnärer och andra yrken var företrädade. Kvinnorna var i majoritet men inte överväldigande. Tillsammans utgjorde vi närmare 500 personer från 64 olika länder.

Arbetslinjerna angavs redan första dagen i tre längre inledningsanföranden: hälsovård, undervisning och uppfostran och det skiftande något som kan sammanfattas under namnet kultur, de tre stora huvudvägarna, när det gäller barnets utveckling till vuxen människa.

Så följde rapporternas långa rad — olika länder i Europa, Asien, Afrika, Amerika och Australien drog förbi, man ansträngde sig intensivt för att med hjälp av lurar kunna uppfatta tolkens ord på något av de fem konferensspråken: engelska, franska, ryska, spanska och tyska. Ätminstone för de nordiska länderna, som satt långt från högtalarna, var det vanligen omöjligt att höra talaren direkt. Alldeles naturligt kom man under lyssnandet att sammanföra länderna i tre grupper:

Västerens demokratier där obligatorisk skolgång och mer eller mindre utvecklad sociallagstiftning hunnit bli tradition. Där det visserligen kan finnas både luckor och betydande brister och där vi just nu ställas inför allvarliga problem på det psykologiska området, men där de primitiva behoven är tillgodosedda: inga barn behöver hungra och inga växa upp som analfabeter. Vi har fått in i vårt västerländska medvetande att det skall och måste så vara och tar detta kanske som något alltför självklart.

De nya folkdemokratierna, som på några få år söker uppnå och överträffa vad som kanske tagit lika många, och flera, årtionden för oss, lever ännu så att säga i smekmånaden med sina skolor, sina barnhem och barnträdgårdar och är strålande glada och stolta över varje framsteg. Generöst överöste de konferensdeltagarna med olika publikationer, där vi kunde se deras barn i deras nya skolor, i sommarkolonier och barnkrubbor. (Det var för resten Ungern som bidragit med den betagande bilden av de tre barnen — förut omnämnd — som satt i blickfältet för oss alla i den strålande vackra konferenssalen.) Man kände sig fattig, där man stod och tog emot utan att ha något att ge igen och på samma gång rörd och litet road av deras bergfasta övertygelse att absolut vara först på plan.

Och så till sist kolonialländerna eller för att använda den moderna termen de tekniskt underutvecklade folken. Det var tavlor av djupaste nöd och elände som rullades upp av män och kvinnor, själva många gånger västerländskt skolade och med klar blick för att den ytterliga fattigdomen i deras länder till stor del berodde på att deras rika naturtillgångar upptäckts och till stor del fortfarande utnyttjades av vita herrar.

Bara ett par glimtar utan att föregripa rapporterna om skola och hälsovård: Dr Funmi Ransome Kuli från Nigeria (se omslaget till nr 4!) en fin och kultiverad kvinna, som fått sin lärarutbildning i London och talade en utmärkt engelska — berättade att i hennes land med dess 20 milj. inv. dog tre barn av fem födda. 80 % av alla invånarna var analfabeter. Hennes man hade en gosskola med 500 elever, där hon själv undervisade. "Att flickor bör ha undervisning har vi ännu ej kommit fram till i Nigeria men jag försöker plocka in en och annan i vår skola — nu har jag 28 kvinnl. elever där." Jag frågade om hennes land hade kontakt med Världshälsoorganisationen men fick beskedet att alla sådana ärenden hittills gått till engelsmännen — "utom den sista skrivelsen som de sade att vi själva kunde ta hand om." Nigeria har nyligen valt sitt första parlament och det brittiska väldet håller på att avvecklas.

Gripande var den lilla späda kvinnogestalt som avgav rapport från Korea. Hennes röst bröts i gråt och harm när hon talade om sitt föröddade land med dess många döda, om hungrande och ensamma barn som man försökte skaffa nya hem. "I namn av vad varje mor har kärast, vid våra barns liv, i namn av hela vårt folk och av de koreanska mödrar som förlorat sina barn bönfaller jag er att bekämpa kriget som sprider död bland våra oskyldiga barn."

Den svenska delegationen hade senare tillfälle att till henne överlämna en värdefull uppsättning medicinska instrument, inköpta för medel som insamlats genom Svenska kvinnors vänsterförbund. Det skedde inför den samlade konferensen, som ivrigt deltog, och utan många ord, ty vi hade nyss fått höra att hon utom koreanska endast talade ryska. När hon sträckte armarna emot oss över det långa smala bordet på estraden kände vi dock att hon förstod innebörden i vår gåva och skulle hon glömma namnet på vårt avlägsna land och vår okända förening låg en textad hälsning med i förpackningen.

Bella och Dolores går i musikskola i Alma-Ata, Sovjetrepubliken Kasakstan, Centralasien

De två sista dagarna var konferensen uppdelad i tre grupper som diskuterade resp. hälsovårds-, undervisnings- och kulturfrågor plus en mindre fjärde grupp av valda ombud som förberedde ett gemensamt uttalande från kongressen.

Här bröt meningarna sig kraftigt men det visade sig att jämkningar inte var uteslutna. Så t. ex. lyckades det delegater från västerens demokratier att ur de föreslagna resolutionerna, i vilka vi för övrigt instämde, avlägsna en rad uttryck som måste väcka partipolitiska associationer. Hårdast var tillspetsningen kring uppgifterna om det bakteriologiska kriget i Korea. Delegater från de västliga länderna, som England, Frankrike, de nord. staterna, nekade att uttala sig om något som de ej ansåg tillfyllest bevisat, och framhöll att ett dylikt uttalande ytterligt skulle försvåra deras arbete för konferensens syfte. Fransmännen föreslog att uttrycket "bakteriologiskt krig" i hälsovårdsgruppens resolution skulle utbytas mot "modernt krig" — det var på tal om de koreanska barnen "ut-satta för ett modernt krigs alla fasor" — men för dem som blint trodde att bakteriekrig tillgripits var det tydligen en hjärtesak att få ordet med.

Forts. å sid. 8.

dricka. — Det finns intet vatten i glaset, svarade de när vi försökte få dem att utföra en härmande eller föreställande handling. Om vi slog bara några droppar vatten i glaset, drack de. Men var det tomt såg de förvirrade ut över vår begäran att de skulle visa hur man gör när man dicker.

Härmed sammanhänger också att de inte kunde narras. De kunde inte säga: — Det är fem personer i rummet, om det bara var fyra. De måste följa tingens kontur, så att säga.

Likaså hade de sina tillhörigheter ordnade i den noggrannaste ordning — men inte systematiskt, t. ex. kuvert för sig och papper för sig, utan en tillfällig ordning där de själva kunde hitta vägen. Om någon störde föremålets inbördes förhållande, blev patienten olycklig eller upprörd.

Genom sitt kategoritänkande har människan frigjort sig från det primitiva konkreta tänkandet och så att säga även andligen stigit upp från fyrfotastadiet på sina två ben. Detta tänkande har öppnat oändliga möjligheter för utvecklingen — kanske mest för vetenskapen. Och vetenskapen sätter vapen i händerna på de primitivare men samvetslösa individer, som tillägnat sig lögnens konst: att säga vad som inte är!

— Hur skall man kunna göra något åt det? utbrast någon i sällskapet.

— Vi kan ju inte medvetet sätta ner människans förmåga?

Det blev tyst i rummet, en kuslig tystnad. Jag tyckte mig se världen i kalla bödlars våld, listiga, kloka bödlar som handlade efter en uppjord plan — en new brave world där de maktägande inte tog ringaste hänsyn till människors känslor.

— Man kan väl inte operera hjärnan på alla människor så att de blir primitiva igen! sade fru Wendel med bekymrad röst.

Jakob log mot henne och tog till orda igen. — Nej, vi vill inte gå tillbaka till djurstadiet, även om det skulle göra oss lyckligare... vilket inte ens är säkert... Att tänka i stort är i och för sig inte ett fel — tvärtom en grandios gåva! Och det stora planerandet behöver inte ligga i händerna på moraliska idioter... Människan är i lika hög grad i stånd till godhet och välvilja som till ondskan och hat. Men makten får inte släppas lös — som nu — åt en gangsterklick, som inte tänker på annat än sin egen tillfredsställelse. Makten får inte användas att skaffa maktinnehavaren personliga rikedomar och förmåner. Det finns ju också en annan tendens i storplanerandet — att ordna till allas bästa, att ge massorna bröd och bildning. Det farliga är att vi ännu inte har något system som hindrar därav från att rycka till sig makten — moraliska dårar, menar jag... Och därtill så sluga att de går fram under deviser lånade från den andra sidan: Gemeinnutz vor Eigennutz! Om det vore sant — och det tror det vilseförda folket — vore det underbart! Men bakom flosklerna går skeendet i motsatt riktning med diabolisk konsekvens.

(FÖRTS.)

Den sextonde april stod det i Sydsvenska Dagbladet att sexton judiska professorer blivit "entledigade" i Tyskland på grund av "vänsterbetonade åsikter". Hans namn var inte bland dem, men jag anade det värsta. Om inte idag, så imorgon!

Jag skrev och bad honom komma på besök till oss. Han skulle ju ha kommit till påsk — varför inte komma nu istället? Pass och visum och allt som han inte hunnit få i ordning till påsk, borde nu vara färdigt?

Det var ett formellt och vänligt intetsägande brev, som han skulle kunna använda som inbjudan inför myndigheter om de begärde något sådant. Svårigheterna att lämna landet hade redan börjat.

Det brevet fick han aldrig. Två dagar senare kom telegram från Wien: — "Lyckligt anländ för längre vistelse här. Inbjudan av universitetet."

Jag förstod: han hade flytt!

Varför hade han valt Wien och inte Lund? Jag frågade honom i nästa brev. Han svarade att han hade större möjligheter att få stanna i Wien, han hade vänner där, och han fick undervisa på sitt eget språk. I samma brev bad han mig — för första gången — att om möjligt ställa min sommarferie till Österrike. Han längtade mycket efter mig.

Ibland händer uppmuntrande småsaker, som hjälper över stora svårigheter. Jag hade nyss fått ett anbud att översätta ett tyskt medicinskt arbete till svenska åt ett förlag. Det var ganska populärt och inte svårt, men jag hade tvekat, det skulle ta rätt mycket tid av mig. Nu bestämde jag mig ögonblickligen, tacksam för att jag inte redan sagt nej. Med våldsamt iver började jag översätta, min maskin knattrade långt in på nätterna, och tant sade ideligen att jag arbetade ihjäl mig. I själva verket var det första gången i mitt liv som jag helt tog ut mina krafter. Det var en njutning, en lycka. Och jag gjorde det för att få respengar till Wien!

*

På vägen mellan Sassnitz och Berlin hade jag sällskap med två unga damer från Stockholm, som nästan extatiskt beundrade Führern. De var fullproppade med antisemitism och annan dårskap. Jag försökte tala förstånd med dem, men de svarade hållfullt: — Ni är kanske kommunist?

I Berlin skulle jag stanna över en dag och besöka Jakobs kusin och hans familj. De hette också Bartholdi, och Jakob hade i brev till Lund bett mig varna dem för att stanna för länge. Han vågade inte skriva direkt, censuren var farlig.

Jag minns den fruktansvärda fulheten på Stettiner Bahnhof och det trista hotellrummet i närheten. När jag såg ut genom fönstret över sorgliga tak och skorstenar, kände jag en kuslig ensamhet, ett slags illviligt hot från den våldiga staden och det främmande folket som jag förr

känt så besläktat. Det föll ett kallt regn, fast det var i början av juni och träderna redan var fylligt gröna. Jag skryndade att telefonera till familjen Bartholdi, jag ville uträtta ärendet så hastigt det var möjligt för att få fara vidare. Det kändes som en olidlig uppoffring att stanna i denna ovänliga stad en enda natt — och misstanken plågade mig att de kanske inte alls skulle vara tacksamma utan betrakta mig som en inträngling...

Den mildaste röst svarade i telefonen. Det var fröken Bartholdi, Jakobs kusindotter. Hon bad mig vara välkommen så snart som möjligt. Kanske ville jag äta middag med dem? En tidig middag klockan två. Jag svarade ja och begav mig ut genom staden, som redan fått ett mänskligare utseende. Det hade slutat regna och de våta lövträderna på planteringar och utefter gatorna doftade sommar. Allt tycktes som förr, men jag visste ju att masken tärd på äpplet — infirån.

De bodde i en villa i Tiergarten med en liten trädgård full av blommor och buskar och små dvärgträd. Det var en oväntad idyll mitt i storstaden. Och familjen var säregnet Goethisk: musikalisk, litterär, förfina. Bland vackra gamla möbler i harmoniska rum satt vi där och talade om poesi och diktare som om vi befunnit oss i en 1700-talssalong.

Jag kände inte mycket till Goethes dikter, men Hölderlin brukade Jakob så ofta citera att jag kunde yttra mig instämmande när någon nämnde honom. Bättre hade jag reda på Rilke, som Nell Bartholdi beundrade. Jakob hade för vana att ge mig en liten utsökt bok då och då — jag tror han ansåg de svenska studenterna synnerligen olitterära, åtminstone det lilla antal som uppsökt honom. Och genom de små diktböckerna som jag inte kunde undgå att läsa, mötte jag den tyska dikten...

Här mötte jag människor som talade om dikt som vi därhemma på Gården talade om segling och fiske. Det hade ett underligt behag, som en sagoförtolning. Jag glömde mitt ärende ända tills den gamle herrn satte sig vid pianot och spelade några av Mendelssohns Lieder ohne Worte. Då plötsligt vaknade jag upp ur sagan, jag mindes fiendemakten därutanför denna skyddade vrå, som bara skenbart var skyddad...

När han slutat spela, skryndade jag nervöst att framföra mitt obehagliga ärende. De borde försöka komma bort, snart, sade jag som det stod i Jakobs brev.

— Det är inte möjligt längre, sade den gamle herrn vemodigt. — Vi kan inte ta med oss några pengar, det är förbjudet... Och vi kan inte leva utomlands tre personer utan pengar... Jag har femtusen mark som Jakob lämnat i mitt förvar — jag vet inte hur han skall få dem. Kanske ni vill fråga honom om det?

Den lilla livliga modern, sirig och vacker som en porslinsherdinna, pratade ivrigt, men Nell satt tyst och såg på mig med stora drömmande

teorier värda att offentliggöras på engelska? Att vidare bearbetas? Just dina rön om människans struktur är epokgörande. En ny tid skulle ta hänsyn till de faror som lurar i människans särart och motverka dem. — Vad är det för faror? frågade fru Wendel och vände sig till Jakob. Han såg med låtsad förvirran på sin vän — men fick ingen hjälp. — Du kan gärna ge oss en enkel skiss av dina upptäckter, Jakob! För mig har det alltid samma tjsning att begrunda dina upptäckter. Din lilla skrift om Psykologi och Antropologi hör till min favoritlitteratur. Det är en skandal att du inte publicerat mer. Och varför just på franska?

Jakob smålog. — Inte av antipatriotiska skäl, sade han. — Jag höll föredrag i Paris — och de ville ha dem översatta och tryckta. Det är allt.

— Skulle vi inte få höra... började fru Wendel, kanske mer av värdnearthet än av sann vetgirighet.

Jakob började lite trögt och ovilligt men blev snart ivrigare och varmare. Jag minns hans ord den kvällen särskilt klart, ty det var då jag fick idén att han skulle kunna hålla föreläsningar i Sverige i sitt ämne. Om jag bara lade idén i de rätta händerna.

— Efter förra världskriget var det många hjärnskadade, som sköttes i en klinik i Köln, där jag var civil assistent. Så småningom kom jag att ägna denna spillra av mänskligheten mitt liv... Så kan det gå, man tror det skall bli några månaders avtagväg, och så blir det livsvägen! Näja, inte har jag ångrat mig. Det blev intressantare än jag anat...

Vi upptäckte att visse skador i bakhuvudet förändrade patientens beteende. Hur det ändrades i detalj skulle ta en ternins föreläsningar att utreda. Nog av — förändringen var sådan att något väsentligt för den fullbildade färdiga människan försvann. Och vad det var, kom vi så småningom underfund med. Det var människans förmåga att tänka abstrakt, att se och inordna företeelser i kategorier. Ett exempel! Om man låter en normal person ordna färgade garnstumpar i högar efter likhet, lägger han de blå för sig och de röda för sig, även om somliga blå är ljusare, andra mörkare. Han har en föreställning om "blått" och om "rött" — och därefter handlar han. De skadade personerna ordnade samman bara de exakt lika träderna, de blå i precis samma nyans och precis samma grovlek också vidare. De hade mist sin förmåga att tänka i kategorier. De förhöll sig konkret till situationen. Bara det absolut lika till färg, form och känsel var "lika".

Efter hundratals försök kom vi fram till det faktum att de skadade hade kommit in på ett primitivare stadium, de saknade förmågan att föreställa sig något abstrakt, de kunde t. ex. inte gå en ny väg tillbaka till läsaletet, även om någon sade: — Vi kommer fram på den här vägen — också den leder hem! Nej, de måste gå precis den väg de brukat gå med sin vårdare. De kunde inte heller ta ett glas och låtsas

Jag minns...

IBLAND undrar jag hur de kommande händelsernas skräck har färgat minnen från de tidigare åren. Var den tiden lyckligare eller olyckligare än jag minns den? Några dagboksanteckningar och brev ger ibland hållningar för minnet. Men jag är ingen flitig dagboksskrivare. Jag antecknar bara fakta i min fickalmanacka — privata ärenden eller sådant som man kan hitta i tidningarna från den tiden.

Ett är säkert — de kloka förstod hotelserna i NSDAP:s program och packade sina kappsäckar för att resa västerut. De förstod att Österrike och Prag som så många flyktingar valde, bara var en tillfällig fristad. De klokaste och rikaste valde USA — så långt bort som möjligt från farozonen. Under åren 1933, 34, 35, 36 droppade det ständigt från Wien och andra delar av Europa kulturpersonligheter med berömda namn och enklare individer lyckliga nog att ha släkt i Amerika som var villiga att skriva på ett affidavit...

Varför stannade Jakob Bartholdi? Som medicinare borde han ha blivit välkommen i USA. Eller misstar jag mig? Var det samma mur av kylig misstro där som hemma i Sverige? Samma fruktan för konkurrens om honoraren? Eller låg det djupare — inne i honom själv? Blev han förlamad av sin pessimism?

Jag minns en kväll hos professor Wendel. Om inte de blytunga orosmolnen redan då hängt över alla judiska och demokratiska intellektuella, hade det varit en idealisk afton. De två lärda herrarna musicerade tillsammans: Wendel spelade violin och Jakob piano. De var ungdomsvänner och hade redan som studenter spelat tillsammans: Bach och Mozart.

Men samtalet rörde sig omkring tidens problem. Wendel såg det praktiskt. — Vi måste bort härifrån, sade han ständigt. Det var som en refräng under kvällens lopp.

Hans pessimism var ännu större än Jakobs. Eller hans olust var större, han hade ett slags äcklande hat till Tysklands nya regim — till Österrikaren, som han kallade Hitler. Hans namn var honom för vidrigt att nämna.

— Vi måste bort härifrån! Europa är prisgivet åt undergången! Visserligen är det inte viktigt för världen att vi räddas, men jag unnar inte bödlarna fröjden att få avliva mig. Inte ens mitt självmord skall glädja dem. Jag skall överleva katastrofen om jag kan — och på avstånd bevitna Österrikarens fall! Det kan inte dröja mer än ett decennium. Så länge vill jag hålla mig vid liv... Det skall du också göra! sade han och nickade åt Jakob.

Men Jakob log sitt melankoliska leende och sade: — Jag har aldrig längtat till USA. Det är för bråkigt där. Jag skulle inte trivas bland de optunistiska kollegerna och studenterna.

— Trivas? Nej, men du skulle leva. Du skulle arbeta. Är inte dina

rådjuvsögon. Jag såg ångestens skugga därinne bakom den lugna värdigheten. Hon oroade sig för föräldrarna. Men vad kunde hon göra, en ung oerfaren kvinna... Hon var två år yngre än jag.

Sällan har det barocka i antisemitismens grova generalisering tätt sig så anstötligt som i denna familjekrets i den fridfullaste miljö. Jag såg dem plötsligt som tre rädda barn som kryper ihop på en sten när flodvattnet kommer brusande. De har inte kraft och energi nog att handla, de är lamagna, paralyserade av det fasansfulla som nalkas — men de har bara att trycka sig intill varandra och invänta undergången...

Modern sade: — Det är förskräckligt så fräcka människor blir när de bara törs! Här har vi haft en portvaktsfamilj i fjorton år och hjälpt dem och varit vänliga mot dem — och nu är mannen kiädd i brun skjorta och stövlar och hans fru vägrar att diska åt oss. Om vi erbjuder henne extra hög betalning, knycker hon på nacken och säger: — Ja, det ska jag säga att inte många i min ställning (hon menar mannens!) skulle då göra det, men för all del...

Nells milda röst gör sig hörd: — Mamma, jag har ju sagt att jag mycket väl kan diska. Du har ju sett vad jag är duktig att laga mat!

Modern: — Nell — jo hon är just den rätta! Om hon får ett poem i huvet, glömmmer hon att salta gröten och sockra i puddingen. Hon diska — änej, inte så länge jag har pengar att muta fru Braun...

Så talade de — utan att förstå att det inte gällde obehag och pengar utan kanske livet. Eller förstod de? Jag är rädd att det bara var ett spel, detta fasthållande vid bagateller. Innerst inne var de dödsförskrämda.

Jag försökte förklara situationen, men inte heller jag trodde att det var livsfarligt. Inte den gången — det kom senare.

Innan jag skulle gå, frågade mig den gamla herrn försiktigt: — Är det sant att det inte finns någon antisemitism i Sverige?

Jag blev röd av skam och stammade att det hade jag aldrig hört eller märkt. De kunde försöka komma till Sverige...

— Hör du mor, det finns ingen antisemitism i Sverige! sade han och vände sig till den lilla dockan i fätöljen bredvid.

— Ja, dit borde vi kanske försöka komma, sade hon. — När fru Braun är så oförsämd...

Nell såg upp på mig där jag stod för att säga adjö.

— Lyckliga Sverige, sade hon och log.

Det ögonblicket kunde jag aldrig glömma, det svider i mig än.

Lyckliga Sverige!

Återseende

När tåget nalkades Wien hade jag sjunkit in i en varm dimma av lycksalig förväntan. Jag talade inte längre med andra människor. Som

på långt avstånd hörde jag en mamma jollra med sitt barn: — Willst du a Kuchen haben? So, so, nimm a klein Bissen!

Det var trångt i kupén, det luktade smörgås och korr, människor pratade vänligt med varandra — men jag sjönk undan från alltammans och blev ensam med mina egna tankar. Jag såg honom stå på stationen och vänta mig, han spanade med närsynta ögon genom de stora brillorna, ansiktets majestätiska fåror gjorde honom som alltid lik en indianhövding.

Så skulle han få syn på mig, blicken skulle tändas, vi skulle mötas...

Det blev inte så.

Folk rusade ut från tåget, bärare skrek, en av dem tog mitt bagage och jag gick långsamt ut mot spärren. Ivrigt sökte jag i massan efter ett enda ansikte, men hittade det inte. Kanske väntade han utanför spärren? Bland de allra sista gick jag genom spärren. Häcken av väntande hade minskat, jag såg tydligt att han inte var där.

Besvikelsen för het igenom mig, ingenting går upp mot det där första mötet på stationen, igenkännandets, återseendets efterlängtnade ögonblick! Tårarna trängde upp under ögonlocken, jag kände mig som ett borttapat barn...

Då stod stadsbudet där och frågade efter adressen. Bil?

Adressen? Skulle jag fara till hotellet? Eller vänta?

Stadsbudet började ge mig hotelladresser. Jag hade ju ett hotell, nära Stefansdomen, men jag hade inte tänkt fara dit ensam.

Medan jag ännu stod där tvekande, hörde jag hans röst. Han kom med långa steg genom hallen. Utan hänsyn till bäraren kysste han mig.

Så flöt besvikelsen bort, sköljdes bort av lyckan att åter känna honom nära.

Vi fick en droska och körde bort mot Stefansdomen.

— Förlåt mig att jag kom för sent, sade han mit och höll min hand.

— Det kom telefon från Berlin. Det var Nell Bartholdi som ringde, hennes far hade blivit tagen i skyddshäkte. Jag lugnade henne med att det säkert bara är pengar de vill åt. Men man kan aldrig veta... De måste ge sig av... snart!

Så ohyggligt! Skulle olyckan så snart komma över dessa oskyldiga människor... Kan man ingenting göra? frågade jag förvirrad.

— Jag tror att man kommer att släppa honom — efter en natt liden gåva till partiet, kanske. Hur kan så snälla människor råka ut för angivare!

— De hade en portvakt, som var med i SA. Kan det vara han?

Hans hand släppte min och kramade ihop sig om sin egen vrede.

— Naturligtvis! Människor som man varit god emot passar nu på att hämnas för vad de fått ta emot! Vilken blomstringstid för mänsklig gemenhet...

Från hotellfönstret såg jag Stefansdomen, detta gotiska speilverk i sten. Jag mindes domen i Freiburg, domen i Bamberg... Vi hade redan en tradition i vår korta kärlekshistoria. — Nu fattas bara domen i Lund, sade jag. Han svarade inte med ord.

Jag flyttade bort från Stefansdomen. I utkanten av Wien fanns en familj Gruner, mor och dotter. Där bodde Jakob. Första juli blev ett vindsrum ledigt och jag fick det.

Ruth var studentiska, humanist. Hon blev min vän. Av henne har jag fått veta mera eller snarare annat än av Jakob om hur det är att vara judisk.

Hennes ansikte hade den där elfbensblekheten, som en nordisk rödkindad individ finner så avundsvärd. — Hur känns det att vara så vacker frågade jag.

— Inte är jag vacker, sade hon och log. — Mamma har varit en skönhet — och är det väl än. Men jag har också en fader att bråsa på...

Det var sant. Hennes mor var vad man för en gångs skulle ville kalla skön. — Skall jag fråga henne? sade jag.

— Onej, gör inte det! Mamma anser det ingen förmån att vara ovanlig på något sätt, allra minst vacker. Det var hennes ansikte som kom pappa att trotsa sin familj och gifta sig med en judinna. Och för henne var det kanske ännu större svårigheter, hennes familj ansåg det ogudaktigt att äkta en goj. Nu är hon skild, pappa har farit till Sydamerika, vi hör sällan av honom. Mammans släkt har nådigt upptagit diplomatiska förbindelser med oss — men jag är ju och förblir en bastard...

— Är det så strängt...? undrade jag.

— Ohyggligt strängt. Bland de ortodoxa. Du skall inte inbilla dig att alla judar vill assimilation. I så fall vore den väl genomförd vid det här laget! Det är löjligt när utomstående sammanförer alla judar, ja, också oss halvblod, till en grupp. Vi är flera himmelsvitt skilda, inbördes stridande grupper. De ortodoxa talmudjundarna, synagogans folk. De radikala sionisterna med kommunistisk tågning. Och så assimilationens förespråkare, som känner sig som europeiska kulturmänniskor — utan religion eller rashänsyn. Dit hör professor Wendel... Du borde gå med och höra honom en dag. Wiens bästa talare... Onkel Jakobs vän.

Det var obehagligt att höra henne säga "onkel". Denna flicka, bara några år yngre än jag, kallade min vän "farbror" — eller snarare "morbror". Hon märkte det. Hastigt sade hon: — Det är dumt av mig att säga onkel! Hädanefter skall jag kalla honom Jakob. Han är inte ens min mammans bror, bara hennes kusin...

När hon steg upp för att gå — vi satt i mitt rum — böjde hon sig fram och kysste mig på kinden. Jag förstod gästen. Hon gav mig sin välsignelse.

Artur Lundkvist

Malinga

"Min lille vän Grildrig, du har verkligen hållit ett beundransvärt lovtal över ditt land. Du har tydligt och klart bevisat att okunnighet, lättja och lastbarhet äro just de egenskaper som tarvas av en lagstiftare, att lagarna bäst förklaras, uttolkas och tillämpas av dem som ha förmåga och intresse av att förvränga, misstyda och undfly dem. Jag kan hos er spåra vissa grunddrag av en samhällsförfattning som i sitt ursprungliga skick torde ha varit tämligen dräglig, men . . . osv. osv."

Detta är i n t e ett citat ur *Malinga*, utan ur kungens tal till sin lille fånge i landet Lilliput. Den som har svårt att komma tillrätta med Artur Lundkvists originella bok, får säkert god hjälp genom att påminna sig sin barndoms läsning av Gullivers resor, en bok som ingalunda var avsedd till barnbruk utan just för vuxna, en satir över människors säregna och stundom löjväckande vrånghet.

Artur Lundkvist är liksom Gulliver en vittberest man. Han har sett olika folk med olika seder. Han vet att det somliga anser för gott, det anser andra för skamligt eller syndigt. Han ser att det är vår trångsyn som gör att vi fördömer andra folks liv och sedvänjor. Som filosof skulle han kallas relativist, men han är framför allt en inspirerad diktare, och därför målar han med milt löje upp det exotiska landet Malinga med dess underligt skiftande landskap. Man kan läsa denna dikt som en saga — som ibland väcker eftertanke!

Förutom sagan om landet Malinga innehåller boken underbara "sagor" om länder och människor som står verkligheten närmare. Men över det hela spanner sig diktens himmel som ett trollparaply. Författaren har en rikedom och frihet i syn och sinnen som förtrollar. Med honom vandrar vi genom ett tropiskt landskap av färg, ljud och smekande vinddrag, som för oss bort från vårt karga andliga och lekamliga klimat.

Ett porträtt

Av Artur Lundkvist

Hon kommer mellan kolupplag och hasselbuskar. Fräknig flicka med blåklintsband i det ljusa håret.

Hon har skarpa vinnlar av trotsig stolthet. Hennes raka axlar och raka rygg rymmer ett levande kors.

Hennes axlar kan kanske fångas i ett par händer men inte i någon bild. Axlar lika två vatten som flyter i varsin riktning, sakta, rofyllt, och så plötsligt faller rakt ner.

Hennes ögon växlar abrupt: från hennes vanliga, barnsligt blåa, ännu liksom inte vuxna ögon, till släktens förolämpat äggvita, litet skelande ögon eller de ännu äldre, ormsvarta ögon som skjuter sina blickar ur oväntade vredesdjup.

Hon kommer från trängsel, från ensamhet bland armbågar, från långbord med hundra kuvert och rum med tjugu tvättställ.

Hennes minne är fördunklat av glömda smärtor, men ändå uppfyllt av ansikten som en tecknares block. Outgrundliga, grimaserande, hotfulla ansikten.

Hon glömmer de oskyldigaste föremål som om hon fruktade eller misstrodde dem. Till och med orden råkade vilse i hennes ekande labyrinth.

Hon lämnar osläckta lampor bakom sig. Välter omkull stolar. Förråder också med upprädda, högdragna bokstäver var hon färdats.

Visar en oberäknelig motvilja mot personer och maträtter. Blottar endast i sällsynta fall det lilla märke efter en fågel som hon bär på vänstra knäet: en fågel som flyger rakt ner och är brun som en hök.

Efter protest, storm, utbrott utbreder hon sin visdoms olivolja. Tittar fram som ett litet djur ur sina underjordiska gångar. Öppnar sitt leendes ros.

Hon är barnet i skogen: den trygga handen har släppt henne. Hon kommer alltför nära hundar, gubbar, avgrunder. Låren skälver då som stämgaflar.

Tidigt på dagen är hennes kamp ännu frisk. Men snart kör den fast i sand, slutar i djupa hjulspårs trötthet, i dikenas leda, i minnets silande regn.

Hon är sitt självförsvars oförstådda valkyria. En huldra med snödriva under hårfästet. Och till hjärta har hon en liten oroligt gungande båt på en fjällsjö.

(Artur Lundkvist: *Malinga*. Bonniers 1952. Pris 15: 50.)

Artur Lundkvist är en ovanlig författare som med sitt snilles ymighet gjort vår litteratur rikare. Lägg inte ifrån er boken för att ni inte "förstår" den. Den öppnar sig så småningom! Här f i n n s det verkligen något innanför pärmarna.

Gunbild Tegen.

Till försvar . . . *Forts. fr. sid. 6*

Avgörandet kom genom prof. Wu från Peking, läkare och en av den kinesiska delegationens mest framträdande medlemmar. Han framhöll att sedan han tagit del av det material som framlagts av en undersökningskommission från Peking tvivlade han själv inte på att bakteriekrig förekommit men för konferensens skull, för det framtida arbetets och barnens skull var den kinesiska delegationen villig att ansluta sig till det franska förslaget. Det var mycket tyst i konferenssalen just det ögonblicket och när den engelska läkare som kraftigast fört oppositionens talan kom fram mot kineserna med utsträckta händer och de samlades runt omkring honom tror jag vi alla hade en känsla av att något verkligen skedde.

De storpolitiska frågorna diskuterades inte på konferensen men som en röd tråd genom rapporternas långa rad gick konstaterandet av hur kriget — och redan ett "kallt" sådant — inkräktade på barnens rätt till vård, hälsa, uppfostran, utveckling. Vår världs tillgångar är begränsade. "En tank kostar lika mycket som ett litet skolhus — och nu blir det tanken" — så enkelt tolkade en talare upprustningens återverkan i barnens värld.

Vi som sitter i vår traditionella välmåga här uppe i norr börjar väl nått och jämt få våra sociala anslag naggade i kanterna men i länder som Frankrike och Italien går utgifterna för upprustningen redan kraftigt ut över skolor och sjukhus, barnavård och folkbildning och i kolonialländernas rapporter återkom beständigt samma klagan: vi får inte förfoga över våra egna naturtillgångar. Vi nödgas använda våra medel till rustningar och militärvägar. Vi lever i skriande fattigdom och det går ut över våra barns liv och utveckling. I rapporterna från Viet-Nam och Korea kulminerade till sist mänsklighetens elände i det totala krigets fruktansvärda verklighet.

Hur det kan te sig från barnets egen ståndpunkt, därom fick vi en påminnelse genom en liten barnteckning bland andra i konferensens utställningsrum. Teckningarna hade tillkommit med anledning av en pristävling över ämnet "Om jag kunde trolla" och bland barnparadis i brokiga färger, där vita, gula och svarta barn svängde i gungor och simmade i fina friluftsbad, stannade man inför ett litet blad av en 12 års flicka — bara några streck — en gravvård krönt av ett kors med inskriptionen: Stupad 1944.

Bifogad text:

Om jag kunde trolla
vore det min innerligaste önskan
att ur graven trolla fram mina föräldrar,
som jag förlorade under det sista kriget.

"Freden är lika nödvändig för barnet som solen för blomman."

Citat ur "Peace News"

Emrys Hughes engelsk parlamentsledamot (labor):

Nej, jag anser inte att den internationella Ekonomkonferensen var "bara en lömsk komplott av kommunisterna som vanligt". Jag reste hem övertygad om att ryssarna och kineserna och de andra som har kommunistregeringar på allvar eftersträvar att finna en gemensam bas för en överenskommelse med den omgivande världen om att leva och låta leva (live-and-let-live).

Det unga Kina ler

Bertil Gedda:

Fredsduvan

*Du är folkens längtan
o duva i vinden av blod —
en jordisk dröm du drömmer
du som inte är falska löften
o duva i vinden av blod*

*falska är de ord om frihet
som penningbegäret predikar —
lidandet når oss som rop
från Indien och Afrika*

*förljugenheten talar
vackra ord om frihet —
falska för dem som intet äger
annat än smutsen och svälten*

*Men din bild skall vara tecknad
du fredens duva
på de försvarslösa pannor —
i läppar som törstar under maktens sol
i den oskuld som gråter under våldets piskor*

*Så — som en symbol för det värnlösa
för livets outsläckliga tro
skall din bild stå tecknad för oss
Så skall du vara
vår dikt.*

Barnen är i fara

Intryck från Wienkonferensen

"Barnen är i fara!" Det var det fältrop som hade kallat oss alla samman i Wien några vackra, varma påskdagar. Konferensen blev en överväldigande upplevelse. Det var stimulerande med alla dessa människor från jordens alla hörn — människor som verkligen ville göra en insats för att säkra barnens framtid. Det var inte bara vackra ord och deklarationer på denna konferens. Det arbetades också. Aldrig har jag sett en konferens eller kongress med sådan trogen ihärdighet sitta och höra rapporter eller diskutera resolutioner kväll efter kväll — ett par kvällar höll vi på till över midnatt, fastän förhandlingarna officiellt skulle sluta klockan 7.

Efter de första dagarnas allmänna förhandlingar skulle man arbeta vidare i sektioner. Den sektion jag tillhörde skulle behandla uppfostrings- och skolproblemet. Till grund för arbetet låg en rapport som sammanställt av engelsmannen Trevor Kilborn. Av de rapporter som från alla de deltagande länderna i förväg insänts till den förberedande kommittén hade han gjort en sammanställning som är ett skakande och ohyggligt dokument för var och en som har både hjärna och hjärta.

När det andra världskriget slutade var alla länder besjälade av en önskan att försöka ge barnen igen vad de hade förlorat genom kriget: hälsa, mat, kläder, uppfostran. Skolkommissioner tillsattes, nya skolor planerades i stället för dem som förstörts eller inte hade kunnat hållas i stånd under kriget.

Visserligen ligger fredsslutet inte så långt tillbaka i tiden, och visst har framsteg noterats här och var. Men det går oändligt långsamt framåt. Det är inte viljan som fattas — men vad är det då? Vi kanske kan få en bit av förklaringen om vi ser på ländernas statsutgifter. Överallt slukar anslagen till försvars- och krigsändamål de flesta pengarna. I ett land som Iran uppskattas utgifterna för krig och polisväsen till 65 % av de samlade statsutgifterna. Futtiga 12 % anslås till undervisningsväsendet. Vi finner samma tendens i land efter land. Till och med här, i vårt fredliga lilla hörn av världen, måste försvaret ha sitt först. Alla anslag till skolor och mentalhygien naggas i kanterna.

Och ändå! Vad våra svenska problem måtte te sig futila och bagatellartade ur de s. k. underutvecklade ländernas synpunkt. Som en indisk barnläkare sade på konferensen: Ni räknar i tusen — vi räknar i miljoner! Genom vår långa sociala tradition, vår obrutna fredliga utveckling har vi ju kunnat förverkliga många av de mål som för större delen av världens befolkning ännu hägrar i fjärran. Vi har ingen analfabetism. Praktiskt taget alla svenska barn får en god skolundervisning. I Indien uppgick analfabetismen 1941 till 88,8 % och man försäkrade att det fortfarande var mindre än

en femtedel av folket som kunde läsa och skriva. I Somaliland uppskattades analfabetismen 1951 till 99 %. För Algeriet rör det sig om 85 %, för Egypten, Irak, Iran och Syrien om 80 %. Det är regel, snarare än undantag i alla koloniala länder att folk inte kan läsa eller skriva. Och naturligtvis är det bara ett fåtal i dessa länder som kan få någon högre skolundervisning. I Kongo och Madagaskar går bara ett barn av femtusen i någon sorts fortsättningsskola. Indonesien, med en befolkning på 76 millioner har mindre än 7.000 studenter. Irak har inget universitet alls utan måste ännu skicka sina studenter utomlands.

Men även Europa har ju fortfarande sina undervisningsproblem. Från Italien rapporterades att redan barn över 11 år har svårigheter att få tillfredsställande undervisning. Och här i Sverige är det ju bara 6 % av barn från socialgrupp III som får universitetsundervisning.

Från Amerika rapporterades att av de skolor som nu användes är ungefär vart femte sådant att det borde utdömas som hälsovådligt eller farligt med hänsyn till brandrisk e. d. Enligt National Education Association skulle USA till 1960 behöva omkring en halv miljon nya klassrum. Men det är föga troligt att man får dem, så länge pengarna i första hand går till experiment för att framställa ständigt modernare och ohylligare vapen för det totala kriget.

Kostnaderna för skolmateriel har stigit oerhört sedan 1947. På dessa fem år har t. ex. de stigande papperspriserna medfört att en ordinär lärobok nu i Danmark kostar 37 % mer än den gjorde år 1947. I Holland är prisökningen 50 %, i Belgien 60 %, i England ända upp till 72 %. Det är en tragisk randanmärkning att av 800 millioner böcker som publicerades i USA förra året var 700 millioner seriemagasin ("comics"). Här slösas alltså det dyrbara papperet bort till tämligen tvivelaktig nytta.

Diskriminationstendenserna i undervisningsväsendet nämndes också. Att rasdiskrimineringen är ett faktum i många länder vet vi. I Amerika går vita barn i skola under i genomsnitt 9 år — negerbarnens skoltid inskränker sig till i medeltal 6 år. I Kenya kostar varje europeiskt barns skolgång 110 pund om året, men ett infött barns skolkostnader går bara upp till 10 shillings. Många barn i kolonialländerna får aldrig undervisning på sitt eget modersmål. Men också könsdiskriminering förekommer. I Haiti finns det bara skolor för pojkar. I Syrien är bara en skola av fyra avsedd för flickor.

Mycket mer skulle kunna anföras av dessa fakta om undervisningens yttre ram världen över. Men också innehållet i den undervisning barnen får diskuterades. Man framhävde att läroböckerna, särskilt historieböckerna, tyvärr alltför ofta saknar den anda av vänskap

mellan nationer och folk och raser som väl ändå är förutsättningen för att man skall kunna bygga en värld i fred.

Ja — en värld i fred blev till slut den önskan som alla måste samlas om. Det kunde ofta tyckas under konferensen att våra skandinaviska problem var för små och obetydliga för att tas upp. I de underutvecklade länderna har man ännu inte behov av någon barnpsykiatri eller mentalhygien — först måste man inrikta sig på att rädda livet på de miljoner barn som föds. Men även högt utvecklade samhällsbildningar som Sverige har ju sina sociala sjukdomar som måste bekämpas. För hela Skandinaviens och kanske också Väst-Europas del är det väl just nu de psykiska sjukdomarna som står i centrum. Och att förebygga barnneuroser och uppfostringsfel är ju på sitt sätt ett led i arbetet för en lyckligare värld för våra barn. Kanske kan vi också här finna en bas som är gemensam för alla länders problem. I de underutvecklade länderna är det ju kriget och krigshotet som man sist och slutligen kommer tillbaka till när man börjar kämpa mot de gigantiska problemen där. Här hos oss ligger också ofta krigshotet, den rotlöshet som skapas av rädslan för ett nytt krig, under den psykiska ohälsan. Vår gemensamma väg måste därför bli fredens väg — det gäller både Nigeria, Sovjetunionen och Sverige.

Men vi kan inte bli stående med en vag önskan om fred. Vi måste utforska och bekämpa krigets orsaker. Den sociologiska, den socialekonomiska och den socialpsykologiska forskningen måste ges stor plats i vårt samhälle. Vi måste överbygga klyftan mellan vetenskap och praktisk politik.

Vid det eftermöte som den s. k. patronage-kommittén hade dagen efter konferensens slut föreslogs också att man i de olika länderna skulle söka fortsatt kontakt med grupper av specialister: sociologer, psykologer, läkare m. fl. för att ytterligare bearbeta det väldiga material som inkommit till konferensen och för att få fram diskussionsunderlag till den andra världskonferens som föreslogs äga rum 1954. Professor Monod i Paris valdes till centralgestalt för denna framtida konferens. Till honom borde alltså i fortsättningen alla trädar gå.

Professor Monod var också ordförande i den allmänna kommission som skulle formulera konferensens slutresultat i en appell. Alla som kom i kontakt med honom minns honom som en utomordentligt kultiverad och hjärtevarm människa, en nobel representant för den gamla franska kulturen. I kommissionen skötte han också sitt svåra uppdrag med utsökt takt och skicklighet. Arbetet i denna kommission blev kanske min allra starkaste upplevelse under konferensen. Ungefär trettio länder var där representerade och man fick där uppleva att internationellt samarbete verkligen kan ge resultat. Från början tycktes det mycket svårt att sammanjämka alla dessa synpunkter, som ofta gick vitt isär. Det fanns ögonblick då vi från den västliga världen kände att koreaner och kineser kunde vända oss ryggen när som helst, så djupt upprörda som de blev när de trodde att vi inte tog för gott vad de hade att berätta om krigets ohyggliga tragik i deras länder. Och vi skämdes inför deras lidelsefulla deklamationer, skämdes över att vi på vårt nordiskt kyliga vis ville ha en sak opartiskt undersökt innan vi kunde

Mimi Sverdrup-Lunden:

Vi snakker med Dr Ransome Kuli

Lektor Sverdrup-Lunden som är ordförande för den norska sektionen av KDV har på Wienkonferensen intervjuat Nigerias KDV-ordförande, vars bild prydde omslaget i "Vi Kvinnors" föregående nummer.

Det er ikke tvil om at i hele den brokete forsamling på barnevernskonferansen i Wien var det Nigerias representant, dr. F. Ransome Kuli, lærerinne og formann i Nigerias avdeling av KDV, som vakte mest oppmerksomhet.

Med sin fantastiske turban og sin hjemmevevde drakt — en ny hver dag — og en reisning som en dronning lo hun mot oss med skinnene hvite tenner i et mørkebrunt ansikt.

Jeg har sittet og hørt på hennes rapport om tilstandene i hennes land — den avviker ikke stort fra liknende triste rapporter fra tilsvarende land. Det er en historie om stor barnedødelighet, om økende sterilitet hos kvinnene, om mangel på sykehus, helsestell og skoler. Men jeg

framlägga den för våra landsmän. Vi ansåg det oklokt att i appellen direkt anklaga USA för bakteriologisk krigföring i Korea och Kina, ty, som den engelska delegaten sade; "Vår press är en prostituerad press och vårt folk måste först förberedas." Hon sade det med tårar i ögonen. Fransmannen grät öppet. Spänningen var outhärdlig, men den kunde avbyggas. Sedan vi efter sex timmars diskuterande gjort en halvtimmes paus visade det sig att både koreaner och kineser och folkdemokrater för den goda saken skull var beredda till betydande eftergifter. Engelsmännens modifierade version kläddes i klar och logisk — och skön! — fransk språkdräkt och vi kunde alla enas om de ordalag som appellen slutgiltigt fick.

Vi kände alla, när vi gick hem i den ljumma vårnatten, att vägen till freden dock var framkomlig.

spør henne som lærerinne hvordan det er med utdanning for jenter i Nigeria, og da lyser det smittende, hvite smilet opp ansiktet med en gang:

— En gutt er en gutt, vet du, sier hun, men jeg er nå selv en jente, og jeg vet hva jenter trenger. Jeg satte igjennom at jeg selv fikk en utdanning, jeg vet da at vi kvinner trenger det like mye som menn. Min mann har en realskole, vi har fått satt gjennom at den skal være blandet med både gutter og jenter. Men i praksis blir det mest gutter — 500 elever og 28 jenter av dem. Guttene kommer alltid først på budsjettet. Og skoleutdanning er dyrt hos oss — vi har ingen frie offentlige skoler, all utdanning må betales. Men vi i KDV er nå gått inn for å gjøre vår regjering oppmerksom på at det er nødvendig å gi jentene sjanser også.

— Men jentene gifter seg jo?

— Gifter seg, ja, men arbeide må de da. Kvinner har alltid arbeidd, og arbeidd hardt, også innen ekteskapet. Nå kan ikke mennene lenger greie å forsørge familien sin, og konene må ta arbeid utenfor hjemmet — så en jente kan da trenge utdanning.

Jeg tenker på problemene hjemme — jeg synes så tydelig jeg har hørt alle disse argumentene før!

— Men liker gifte kvinner å arbeide utenfor hjemmet? spør jeg.

— De er ikke lykkelige uten arbeid, kommer svaret. de er vant til å være selvstendige og ha sine egne penger. Hos oss går nå de aller fleste tilbake til arbeidet etter ekteskapet, og det er en ting vi understøtter.

— Hvor mange medlemmer har KDV hos dere?

— Jeg vet ikke — vi er delt i tre distrikter, og i mitt distrikt er vi 80.000. Vi øker stadig. Regjeringen prøvde av alle krefter å hindre oss, men nå er vi blitt for sterke.

— Og hva arbeider dere for?

— Alt som kan hjelpe kvinnene. Vi har t. eks. nett-opp opprettet en egen kvinne- og barneklipp. Den er helt moderne. Nei, det er ikke vanskelig å få kvinnene til å komme til oss. Alt er fritt der, men forat kvinnene skal skjønne at klinikken koster noe, lar vi dem betale en penny som inngangspenger — det lærer dem å hjelpe oss med å skaffe penger.

— Ja, penger??

Hun peker på drakten sin: "Håndvevd"! Vi diskuterte pengespørsmålet, for uten penger kommer vi ingen vei. Vi ble enige om å lage forretning, for det er bare gjennom forretninger at en kan tjene penger. Vi begynte med veving — husflid. Jeg er ren reklame for våre egne tøyer... Og nå ler hun mer enn hjertelig... Vi driver med andre ting også. Vi burde bare gjøre mye mer av slikt, for de som arbeider for krig, har ingen mangel på penger. Vi som vil ha fred, må også ha mange penger.

Så rekker vi hverandre hånden, formannen for Nigerias KDV-avdeling, og formannen for Norges Demokratiske Kvinneforbund. Fred? Kvinneproblemer? Barna våre?

Har vi egentlig over hodet forskjellige problemer?

Från barnkonferensen:

Professor Monod omtalade att en engelsman som varit inbjuden till Sovjetunionen sagt att han kunde bekräfta att där fanns en privilegierad klass, nämligen barnen.

Nazira och Djalila, döttrar till kollektivjordbrukare i Sovjetrepubliken Usbekistan

I Polen och Ungern

har några medlemmar av vårt förbund denna vår mottagits som kära gäster hos våra systerorganisationer. Liknande inbjudningar föreligger också för den närmaste tiden, från KDV-avdelningarna i Tyskland, Frankrike och Rumänien. Vi är mycket tacksamma och glada för detta. Vårt första nummer i höst kommer att bli ett internationellt nummer, där våra utlandsresenärer kommer att berätta om sina upplevelser och intryck från vårens och sommarens besök hos vännerna utanför våra gränser.

Från våra avdelningar

Malmö

Söndagen den 9 mars hade Malmöavdelningen ett offentligt möte med cirka 200 deltagare och med Kate Fleron som talare. Före det mötet hade ett 30-tal SKV-medlemmar gått ut på gator och torg och sålt 2 000 lotter. I samband med mötet skedde lottdragning och vinstutdelning. På eftermiddagen hade man en barnfest för omkring 60 barn. Nu ämnar man på mödrars begäran ordna barnfester i olika stadsdelar.

Norrköping

Norrköpingsavdelningen hade den 17 mars ett offentligt diskussionsmöte i likalönsfrågan med fru Ina Möller som inledare. Till mötet hade man låtit trycka och dela ut 1 000 flygblad, vilka klarlade det aktuella läget och återgav huvudpunkten i den av ILO antagna konventionen av år 1951. Fru Möllers inledning var utomordentligt klar och intressant, en livlig diskussion följde.

Karlstad

Ett Värmlandsdistrikt bildades vid årsmötet den 20 april. Distriktets 11 avdelningar var representerade genom 42 delegater. Birgit Karlsson var huvudtalare. Vid detta distriktsmöte (liksom även i Örebro) antog man en arbetsplan som angav vad varje avdelning skulle försöka åstadkomma till nästa möte. Arbetsplanen upptog följande punkter: antalet nya namn för en fredspakt, antalet nya medlemmar, antalet nya prenumeranter på "Vi kvinnor" samt den summa man skall satsa för distriktets stödfond (ev. genom små basarer eller lotterier). Arbetsplan är en god idé, inte sant?

Örebro

34 delegater från 7 avdelningar deltog i årsmötet den 27 april då Örebro läns distrikt bildades. SKV:s ordförande talade om vårt förbunds historia — den svenska går tillbaka till 1914 — och om vårt arbete. På eftermiddagen hade man ordnat en barnfest med ett 50-tal barn från 12 till 2 års ålder och ett fint program där barn uppträdde och sjöng, läste sagor, spelade piano och visade rytmisk gymnastik. Alla barn, åhörare och uppträdande, var underbart trevliga — glada, vänliga mot varandra, lagom ystra — helt sociala! På kvällen hade man möte för Korea-hjälpen. Då talade fröken Margareta Johnson om Barnkonferensen i Wien.

Tidningen **Vi kvinnor**
i demokratiskt världsförbund
Utgivare: Andrea Andreen
Köpmantorget 2, Stockholm

Redaktionskommitté:
Gunhild Tegen, Valborg Svensson.

Utkommer med nio nr per år.
Prenumerationspris per år: Kr. 4:—.
Lösnummer 50 öre (kommissionärer antagas).
Postgiro 51323, Box 18073, Stockholm 18.
Svenska Kvinnors Vänsterförbund.

*

Förbundsstyrelsens lokaler är belägna i
Kungsgatan 79, Stockholm. Tel. 53 19 61.

Stockholms Bokindustri AB, 1952

Eskilstuna

Sörmlandsdistriktet hade också årsmöte den 27 april med föredrag av fröken Johnson om Barnkonferensen. Vid detta möte liksom i Örebro och i Göteborg antogs en protest mot bakteriekrig med yrkande att Genèvekonventionen av 1925 som förbjuder bakteriologisk krigföring måtte ratificeras och efterlevas i alla länder.

Strindberg - fredskämpen

August Strindberg, vår störste författare och främste dramatiker, var också en lidelsefull fredskämp. Det är vad Per-Olov Zennström belyser med talrika utdrag ur Strindbergs fängslade författarskap vilka sammanbundits till en aktuell stridsskrift. Strindberg var en av fredsrörelsens föregångare. Han har lämnat den goda vapen i dagens kamp.

64 sidor, kr. 2: 25

ARBETARKULTURS FÖRLAG
Kungsgatan 84, Stockholm K

UR INNEHÅLLET:

VÄD JAN TILL MÄN OCH KVINNOR I HELA VÄRLDEN	2
MARGIT LINDSTRÖM: ALLA BARN ÄR VÅRA BARN	3
RUTH STEPHAN: DIKT	3
GUNHILD TEGEN: TÄNK EN GÅNG TILL PÅ BARNEN OCH FREDEN	4
ELISABETH TAMM: DE YTTERSTA TIDERNÄ	5
SIGNE FREDHOLM: TILL FÖRSVAR FÖR BARNEN	5
GUNHILD TEGEN: OM BÖCKER	7
ARTUR LUNDKVIST: UR MALINGA	7
BERTIL GEDDA: DIKT	8
MARGARETA EMBRING: BARNEN ÄR I FARA	9
MIMI SVERDRUP-LUNDEN: VI SNÄKKER MED DR RANSOME KULI	10
FÖLJETONG	

OMSLAGSBILDEN:

Originalfoto Walter Pöppel.